

Hundegræs

Dyrkningsvejledning 2024

Innovation
og vækst

Vækstform og produktionsmål

Hundegræs er en varig, hårdfør, tuedannende og tørkeresistent græsart, som tåler store mængder gylle både efterår og forår.

Hundegræs udvikler sig relativt sent i første vækstår, men herefter har den en hurtigt startende vækst om foråret.

Produktion af hundegræs sker med henblik på eksport, mens forbruget af hundegræs på det danske marked er begrænset som følge af en ringe foderværdi.

Jordbund

Hundegræs frøavles bedst på gode lermuldede jorde. På lettere jorde bør der kunne vandes, idet tørke i foråret kan medføre for dårlig stængeldannelse og dermed for lavt udbytte.

Klima

Hundegræs bør ikke avles i områder med risiko for nattefrost i maj/juni måned. Hundegræs skal dyrkes kystnært. Både under og efter skridning kan hundegræs skades stærkt af sen nattefrost.

Dyrkningssikkerhed

Hvis de klimatiske og jordbundsmæssige forhold tages i betragtning, er hundegræs en af de mest dyrkningssikre frøgræsser vi har.

Sorter

Alle sorter er fodertyper. DSV Frø Danmark råder over nogle af de bedste frøgivere i Danmark.

Tusindkornsvægt

Tusindkornsvægten varierer fra ca. 1,0 - 1,3 g.

Sortsskifte

Ved sortsskifte skal der være mindst 3 frie år, inden der må sås en ny sort.

Udsæd og udlægsteknik

Der anvendes 7 - 9 kg udsæd pr. ha. Udsædsmængden fastsættes efter såbedets tilstand. Under almindelige forhold vil det give 75 - 125 pl./m². Forsøg har vist, at 50 velfordelte store pl./m² kan give fuldt udbytte.

Sådybde

Sådybden bør være 1,0 – 2,0 cm.

Dæksæd

Hundegræs udlægges normalt i en dækafrøde. Hvis der kan laves et godt såbed senest d. 20. juli, kan hundegræs med rimelighed udlægges i renbestand.

Om efteråret udlægges hundegræs oftest i vinterhvede, men kan også udlægges i vinterbyg eller vinterraps. Det er dog sjældent at hundegræs udlægges i vintersæd, da det giver for store problemer med væselhale.

Ved udlæg i vinterhvede og vinterbyg bør der vælges en stivstrået sort og endvidere bør der vælges en hvedesort, som ikke har tendens til at drysse ved høst. For at minimere spildkornsproblemer efter vinterbyg bør der kun vælges toradede sorter.

Vælges der vinterraps som dækafgrøde, skal man være opmærksom på at få en god spredning af emterne ved høst af vinterrapsen - jo bredere mejetærsker jo større opmærksomhed.

Om foråret kan hundegræs udlægges i vårbyg/havre eller vårhvede. Ved udlæg i vårsæd sås på normal rækkeafstand med let reduceret udsæds- og kvælstofmængde.

Blanding af frø og dæksæd

Det er ikke almindeligt, at frø og korn blandes. En god metode kan være at montere en frøsåkasse på såmaskinen og derved udså dæksæd og frøgræs på én gang. Det er vigtigt, at frøet kommer 1,0 - 2,0 cm ned i jorden.

Ukrudtsbekæmpelse

Forår i udlægsåret

Rapgræsser kan i vårbyg bekæmpes med 0,12 DFF på fugtig jord lige efter såning, hvis hundegræsset er placeret i 1,5 – 2,0 cm dybde.

0,75 l Mustang Forte pr. ha er en effektiv og bred løsning mod tokimbladet og rodukrudt. Pas på efterfølgende afgrøde og brug af halmen.

Efterår i udlægsåret

Ved udlæg i vintersæd kan f.eks. anvendes 0,5 l Stomp + 0,075 l DFF pr. ha, såfremt udlægget er sået i 1,0 – 2,0 cm's dybde og tilstrækkeligt dækket med jord.

Høståret

Enårig- og tildels alm. rapgræs kan om foråret bekæmpes med 0,3 l Kerb 400 SC pr. ha inden den 1. marts. Tokimbladet ukrudt kan bekæmpes med enten 0,6 l Catch + 0,05 DFF pr. ha eller 0,075 – 0,1 l Primus + 0,05 l DFF pr. ha. DFF må kun anvendes en gang pr. vækstår. Hvis der efter høst forekommer væselhaler og afgrøden er veletableret, kan der anvendes 0,7 l/ha Mateno Duo + 0,5 l/ha Stomp CS først i august på fugtig jord lige inden spildplanterne spirer.

Fremmede græsser

Der er muligt at bekæmpe agerrævehale, vindaks og alm. rapgræs med 0,4 l Primus Super + 0,4 l Isoblette pr. ha i september ved god vækst og temperaturer over 15 °C om dagen og 5°C om natten. Primera er godkendt til mindre anvendelse. Spildkorn kan i nogen grad hæmmes ved en afpudsning eller hvis der tages et slæt om efteråret.

Vanskelige frøarter at fræense

Kvik, rajgræs, svingler, rapgræsser, blød hejre, agerrævehale, knæbøjet rævehale haremud, kamille og skræppe.

Vækstregulering

Adskillige års forsøg med vækstregulering af hundegræs har resulteret i store merudbytter. Der anvendes 0,3 l Cuadro NT + 0,3 Medax Top + 0,5 l Ammonium sulfat pr. ha i stadie 31, når afgrøden er i god vækst og temperaturen er over 12 - 14°C om dagen og ikke under 5°C om natten. Behandlingen gentages i st. 47 - 49 med 0,4 - 0,8 l Cuadro NT pr. ha. På milde jorde med usikker vandforsyning bør vækstreguleringen udføres med forsigtighed. Halmen må ikke opfodres, hvis der er vækstreguleret.

Sygdomme og skadedyr

Sneskimmel kan i enkelte år angribe marker, som er dårligt afpudsede i efteråret.

Bladpletsvampen "Mastigosporium" optræder normalt i et omfang, så bekæmpelse er rentabel.

Ofte ses de største angreb i ældre marker. Der anvendes 0,5 l Balaya pr. ha ved begyndende angreb i maj måned. Ofte fås der pæne merudbytter for at tilsætte et skadedyrsmiddel sammen med svampesprøjtningen. Halmen må ikke opfodres.

Gødskning

Efterår

I efteråret inden 1. høstår tilføres ca. 70 - 80 kg N pr. ha i sidste halvdel af septemer. Hvis græsset udnyttes til efterslæt, skal der umiddelbart efter dæksædens høst tilføres 50 - 60 kg N pr. ha. Der kan høstes slæt omkring d. 15. oktober og derefter gødes marken med ca. 50 - 60 kg N pr. ha.

Forår

Hundegræs er hurtigt i vækst om foråret og skal derfor tilføres 120 - 140 kg N i første halvdel af marts.

Gylle kan udmærket anvendes både efterår og forår, hvor der regnes med 90% udnyttelse af ammonium N, størst hvor gyllen er blevet forsuret.

Kvælstofnormen for høst 2024 er 200 kg N pr. ha.

Høst

Det korrekte høsttidspunkt kan bl.a. bestemmes ud fra bestøvningstidspunktet.

Fra hovedbestøvning til skårlægning går der normalt 19 - 21 dage.

Høsttidspunkt

Hundegræs vil på varmere lokaliteter ofte være skårlægningsklar omkring 1.- 5. juli og en uges tid senere på køligere egne.

Direkte tærskning

Da hundegræs er meget tvemoden og spildsom i modningsperioden, skal afgrøden altid skårlægges.

Skårlægning

Det helt rigtige tidspunkt for skårlægning af hundegræs er lidt vanskeligt at bestemme. Når marken får et rød-gult skær og de første frø er faldet af, er det tid at skårlægge. Endvidere vil de fleste frø være voksagtige i frøhviden. Skårlægningen bør foretages med en selvkørende skårlægger.

Af hensyn til gengroning og spild under ugunstige vejrforhold bør der vælges så tykt et skår som muligt. Der bør sættes så høj en stub som muligt af hensyn til en effektiv vejring samt en nemmere tærskning.

Hundegræs **skal** vejre i 12 - 16 dage, før frøene er eftermodnet. Hundegræs kan virke tørt ved tærskning, men kan i løbet af 2 - 3 uger efter høst begynde at varme og derved kan spireevnen forringes alvorligt.

Tærskning

Hundegræs kan høstes både med og uden brug af pick-up. Fordelen ved pickup er, at der kan høstes næsten hele natten, da duggen på skåret ikke har så stor negativ virkning, som hvis der anvendes et alm. skærebord, og der samtidig kommer grønt græs med i maskinen.

Mejetærskerens indstilling

For at tærsk afgrøden så skånsomt som muligt skal broafstanden være så stor som muligt og cylinderhastigheden så lav som muligt.

Hvis hundegræs tærskes hårdere end nødvendigt, kan frøet afskalles, hvorved spireevnen forringes.

Grundindstillinger:	
Cylinderhastighed:	900-1.000 omdr./min.
Broafstand:	Fortil: ca. 14 mm Bagtil: ca. 10 mm

Halm rotor	Lav hastighed og stor afstand
Emtesold:	Lamelåbning: 10 mm Indstilling: opad-bagud, evt. fingerrist
Kornsold:	Lamelåbning: 6 mm
Luftretning:	Vindlederen stilles mod emtesoldets midterste-forreste del.
Luftmængde:	Moderat - start med rigeligt luft og reguler ned, indtil der ikke er spild

Rumvægt

1 m³ råvare vejer ved normal renhed ca. 225 kg.

Høst som 2. års mark

Ved høst som 2. års mark (evt. 3. års) er det vigtigt, at marken afpudses i bund. Stubhøjde 5 - 7 cm.

Hvis der skal tages slæt, skal marken tilføres 50 - 60 kg N umiddelbart efter, at halmen er fjernet. Dette slæt tages normalt i begyndelsen af oktober og derefter tilføres marken 50 - 60 kg N pr. ha.

Hvis ikke der skal høstes slæt, kan halmen spredes jævnt på marken og derefter afbrændes. Alternativt kan halmen også snittes fint og spredes jævnt på marken.

Genvæksten bør afpudses flere gange i efteråret og afsluttes omkring d. 15. oktober. Det kan være nødvendigt at fjerne det afpudsede materiale hvis det skygger for stængeldannelsen. Marken tilføres herefter ca. 70 – 80 kg N pr. ha og om foråret tildeles ca. 120 - 140 kg N pr. ha.

Afregningsgrundlag

Hundegræs afregnes på grundlag af:

- Rent spiret frø: 89,0%
- Ukrudt: 0,1%

Hvis der er kvik eller agerrævehale i analysen, fradrages 10% af afregningsprisen.

EU's kvalitetskrav

EU's minimumskrav til kvaliteten er:

- Renhed: 90,0%
- Spireevne: 80,0%
- Fremmed kulturfrø + ukrudt: max. 1,5%, dog max. 1,0% af en enkelt art
- Indhold af kvik: max. 0,3%
- Antal skræppe excl. rødknæ: max. 5 stk. i 30 gram

Udbytte/økonomi

	Udbytte (kg/ha)	Pris (kr./kg)	Bruttoindtægt (kr./ha)
2018	1.025	14,26	14.616
2019	992	11,07	10.981
2020	1.046	11,62	12.154

2021	1.062	12,68	13.466
2022	1.228	12,08	14.834
Gennemsnit (2018-22)	1.071	12,34	13.210

Tabellen viser gennemsnitsudbyttet i Danmark og den gennemsnitlige afregningspris samt bruttoindtægten pr. ha. (Kilde: Brancheudvalget for Frø og TystofteFonden).

Årets gang i marken

UDLÆGSÅR

APRIL: Udlæg i dæksæd 7-9 kg udsæd pr. ha.

MAJ: Ukrudtsbekæmpelse i dæksæden.

JULI: Evt. udlæg i renbestand.

AUGUST: Høst af dæksæd. Kort stub afsættes. Evt. efterslæt gødes med 50 - 60 kg N pr. ha.

SEPTEMBER: Bekæmpelse af en- og tokimbladet ukrudt. Evt. afpudsning af stubrester og kraftige udlæg.

SEPTEMBER/OKTOBER: Slæt høstes. Der tilføres 70 - 80 kg N/ha til alle marker. Udlæg i vintersæd.

HØSTÅR

MARTS: Der tilføres 120 - 140 kg N pr. ha.

APRIL/MAJ: Evt. ukrudtsbekæmpelse med Catch, Primus, DFF eller Ariane FGS.

MAJ: Vækstregulering med Quadro NT/Medax Top og svampebekæmpelse med Balaya.

JULI: Hundegræs skårlægges. Tærskes ca. 12 - 16 dage efter.

JULI/AUGUST: Halmen presses, snittes eller afbrændes. Der foretages en afpudsning i 5 cm. Efterslæt gødes med 50 - 60 kg N pr. ha.

SEPTEMBER/OKTOBER: Slæt høstes. Der tilføres 70 - 80 kg N/ha til alle marker.

Februar 2024, ingen ansvar, læs etiketten inden brug.